ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнес-технологій та економіки

Кафедра менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС
навчальної дисципліни (обов'язкова)
МЕНЕДЖМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
Обсяг освітнього компоненту: кількість годин − 90; кредитів − 3;
семестр − 2; вид контролю − екзамен

Освітня програма «Менеджмент організацій»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність − D3 «Менеджмент»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

КРАВЧЕНКО ТЕТЯНА АНАТОЛІЇВНА

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри менеджменту та адміністрування

Контактна інформація:

− +38(097)5403333;

− t.kravchenko@zp.edu.ua

Час і місце проведення консультацій:

− Відповідно до розкладу;

− Zoom Конференція:
https://us06web.zoom.us/j/4751961505?pwd=enVjZWF2aEZlQURzU3RlOW4zbHhVUT09
Ідентифікатор конференції: 475 196 1505
Код доступу: 8mTvWm

ОПИС КУРСУ

Навчальна дисципліна «Менеджмент регіонального розвитку» є обов'язковим освітнім компонентом ОПП «Менеджмент організацій» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент». Вона формує здатність застосовувати концепції, методи й інструменти менеджменту для аналізу регіонального розвитку, управлінської діагностики територіальних проблем, визначення стратегічних пріоритетів, організації взаємодії учасників та обґрунтування управлінських рішень.

Курс об'єднує один змістовий модуль із чотирьох взаємопов'язаних тем: теоретичні засади й управлінська діагностика; стратегічний менеджмент регіонального розвитку; організаційні механізми, комунікації та проєктні ініціативи; ситуаційні рішення щодо стійкості й відновлення. Послідовність навчання забезпечує перехід від встановлення причин конкретної проблеми до стратегічного вибору, організації реалізації ініціатив та адаптації рішення до зміни умов.

Практичне значення дисципліни полягає в опрацюванні реальних або навчально змодельованих управлінських ситуацій, використанні нормативних, стратегічних, статистичних і аналітичних матеріалів, розробленні проєктних пропозицій, схем взаємодії та обґрунтованих професійних рекомендацій. Набуті результати навчання застосовуються під час виробничої і переддипломної практик, підготовки кваліфікаційної роботи та професійної діяльності менеджера.

Особливості курсу

Менеджмент регіонального розвитку в Україні здійснюється в умовах територіальної диференціації, невизначеності, воєнних і безпекових ризиків та завдань відновлення. Різні можливості регіонів і організацій потребують диференційованого управлінського реагування; європейська інтеграція посилює вимоги до стратегічної узгодженості, взаємодії й результативності рішень.

Ключові особливості курсу:

– **територіально орієнтований підхід** – урахування відмінностей потенціалу, ризиків, втрат і обмежень розвитку регіонів та їх впливу на діяльність організацій;

– **стратегічний і ситуаційний менеджмент** – розмежування довгострокових альтернатив розвитку та управлінського реагування на конкретну кризову чи безпекову ситуацію;

– **організаційна взаємодія** – аналіз ролей і відповідальності учасників, внутрішньоорганізаційного делегування, міжпрофесійних і міжнародних комунікацій;

– **проєктна спрямованість** – формування здійсненних організаційних і підприємницьких ідей, розподіл виконавчих завдань та оцінювання результатів ініціатив;

– **зв'язок розвитку, стійкості та відновлення** – обґрунтування управлінського вибору з урахуванням вимог законодавства, національної безпеки, етичних засад і соціальної відповідальності.

Переваги курсу

Курс орієнтований на формування здатності розв'язувати прикладні управлінські проблеми, а не лише відтворювати теоретичні положення. Результати навчальної роботи мають форму конкретних аналітичних і організаційних матеріалів.

– **послідовність управлінського мислення** – від діагностики територіальної проблеми й визначення її причин до обґрунтування стратегічного або ситуаційного рішення;

– **зв'язок із менеджментом організацій** – вивчення взаємодії підприємств, публічних організацій та партнерів, розподілу повноважень і керівництва виконавцями;

– **доказова база рішень** – робота з чинними нормативними актами, регіональними стратегіями, даними Держстату та аналітичними дослідженнями;

– **управлінські продукти** – підготовка аналітичної характеристики, порівняння стратегічних альтернатив, проєктної пропозиції та ситуаційної рекомендації;

– **зв'язок із професійною підготовкою** – використання сформованих умінь під час практик, кваліфікаційного дослідження і вирішення управлінських завдань організацій.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування інтегрованої професійної здатності застосовувати концепції, методи та інструменти менеджменту для аналізу й

розв'язання складних проблем регіонального розвитку: здійснювати управлінську діагностику територіальних умов, визначати стратегічні пріоритети й альтернативи, організовувати взаємодію та професійні комунікації, формувати й реалізовувати проєктні ініціативи, розподіляти завдання та делегувати повноваження у залучених організаціях.

Опанування дисципліни спрямоване на здатність обґрунтовувати професійно придатні рішення щодо регіонального розвитку, стійкості та відновлення з урахуванням законодавства, етичних засад, соціальної відповідальності, організаційних, часових і безпекових обмежень, можливих наслідків управлінського вибору.

Компетентності, які формуються під час вивчення дисципліни

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК02. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК03. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК04. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК05. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК01. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК05. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК07. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.

СК09. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання

ПРН01. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах, враховуючи виклики, що обумовлені війною.

ПРН04. Обґрунтовувати та управляти проєктами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН06. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН07. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити: ОК02 «Управління проєктами (з курсовим проєктом)», ОК03 «Менеджмент організацій».

Постреквізити: ОК10 «Виробнича практика», ОК11 «Переддипломна практика», ОК12 «Кваліфікаційна робота (дипломування)».

Знання та вміння, набуті під час вивчення ОК05, використовуються для управлінського аналізу регіональних проблем, розроблення й обґрунтування проєктних ініціатив, організації взаємодії, прийняття рішень та підготовки кваліфікаційного дослідження.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний матеріал об’єднано в один змістовий модуль із чотирьох тем. Кожна тема передбачає 4 години лекцій та 4 години практичних занять для денної форми навчання. Загальний обсяг аудиторної роботи − 32 години (16 годин лекцій і 16 годин практичних занять).

Змістовий модуль 1. Теоретичні та прикладні засади менеджменту регіонального розвитку

Номер тижня	Тема лекції	Год.	Практичне заняття	Год.
1−4	**Тема 1. Регіональний розвиток як предмет менеджменту: теоретичні засади та управлінська діагностика**	4	Проблемно-аналітичне обговорення регіонального розвитку як предмета менеджменту. Аналіз конкретної територіальної ситуації на основі статистичних, стратегічних та аналітичних матеріалів. Визначення територіальних відмінностей, потенціалу, ризиків і обмежень. Розмежування проявів управлінської проблеми, її причин і наслідків; оцінювання впливу територіальних умов на діяльність організацій. Формулювання проблеми як конкретного управлінського завдання.	4
5−8	**Тема 2. Стратегічний менеджмент регіонального розвитку: пріоритети, альтернативи та узгодження цілей**	4	Аналіз стратегічних документів державного, регіонального та місцевого рівнів і їх відповідності законодавству. Встановлення зв’язку між територіальними проблемами, стратегічними цілями та очікуваними результатами. Формування й порівняння стратегічних альтернатив з урахуванням потенціалу територій, ризиків і вимог національної безпеки. Обґрунтування вибору та узгодження цілей організацій із пріоритетами регіонального розвитку.	4
9−12	**Тема 3. Організаційні механізми менеджменту регіонального розвитку: взаємодія, комунікації та проєктні ініціативи**	4	Аналіз організаційної взаємодії учасників регіонального розвитку; визначення функцій, повноважень і відповідальності. Побудова схеми міжорганізаційної взаємодії, способів координації та професійних комунікацій, зокрема з міжнародними партнерами. Формування регіональної проєктної ініціативи, її цілей, очікуваних результатів і умов реалізації. Делегування повноважень і розподіл завдань усередині організації або підрозділу.	4
13−16	**Тема 4. Ситуаційний менеджмент регіонального розвитку: управлінські рішення щодо стійкості та відновлення**	4	Аналіз кризової чи безпекової ситуації, ризиків і вразливостей території та умов збереження критично важливих функцій. Оцінювання впливу змін на діяльність організацій і перспективи відновлення регіону. Порівняння управлінських альтернатив за законодавчими, етичними, організаційними, часовими й безпековими критеріями. Вибір рішення, визначення умов його реалізації, очікуваних наслідків і підготовка аналітичної рекомендації.	4

Разом: лекції − 16 годин; практичні заняття − 16 годин; аудиторна робота − 32 години.

Один контрольний захід поточного контролю проводиться після завершення Тем 1−4 і забезпечує перевірку результатів навчання всього змістового модуля.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота є складовою опанування кожної теми й передбачає самостійне вивчення теоретичних положень, роботу з нормативними, стратегічними, статистичними й аналітичними матеріалами, аналіз реальних управлінських ситуацій, формування альтернатив та підготовку стислих професійних матеріалів.

Загальний обсяг самостійної роботи для денної форми становить 58 годин, для заочної – 82 години. Наведений нижче тематичний розподіл стосується денної форми; для заочної форми зміст завдань і очікувані результати залишаються аналогічними, а обсяг роботи визначається навчальним планом. Результати самостійної роботи враховуються під час оцінювання відповідної теми й повторно окремо не оцінюються.

№	Тема	Зміст самостійної роботи	Очікуваний результат	Контроль	Год.
1	**Регіональний розвиток як предмет менеджменту: теоретичні засади та управлінська діагностика**	Опрацювання засад регіонального менеджменту та аналіз обраної територіальної ситуації. Добір показників і робота зі статистичними та стратегічними джерелами; виявлення проявів, причин, наслідків, ризиків і обмежень проблеми.	Стисла аналітична характеристика регіональної ситуації з визначенням причин і формулюванням управлінського завдання.	Перевірка аналітичного матеріалу; обговорення висновків на практичному занятті.	14
2	**Стратегічний менеджмент регіонального розвитку: пріоритети, альтернативи та узгодження цілей**	Опрацювання стратегічних документів державного, регіонального й місцевого рівнів. Перевірка відповідності законодавству, зіставлення стратегічних цілей та формування альтернатив із урахуванням територіальних умов, ризиків і вимог національної безпеки.	Порівняльна аналітична таблиця стратегічних альтернатив із критеріями вибору й обґрунтуванням пріоритету.	Перевірка таблиці; аргументований захист стратегічного вибору.	14
3	**Організаційні механізми менеджменту регіонального розвитку: взаємодія, комунікації та проєктні ініціативи**	Аналіз взаємодії органів влади, агенцій розвитку, підприємств та партнерів; розмежування координації суб'єктів і внутрішнього делегування. Розроблення проєктної ідеї з визначенням цілей, виконавців, комунікацій і очікуваних результатів.	Схема організаційної взаємодії та стислий паспорт проєктної ініціативи з розподілом функцій і відповідальності.	Перевірка схеми й проєктної пропозиції; професійне обговорення.	15
4	**Ситуаційний менеджмент регіонального розвитку: управлінські рішення щодо стійкості та відновлення**	Аналіз кризової або безпекової ситуації, вразливостей, критично важливих функцій і варіантів реагування. Зіставлення управлінських альтернатив за правовими, організаційними, часовими й безпековими обмеженнями; оцінювання можливих наслідків.	Стислий аналітичний висновок із порівнянням ситуаційних альтернатив, вибором рішення й умовами його реалізації.	Перевірка аналітичного висновку; аргументований захист рекомендації.	15

Самостійна робота виконується з використанням офіційних дистанційно доступних джерел та матеріалів Moodle. Конкретну територію, організацію, ситуацію й вимоги до результату визначає навчальне завдання. Регіони та громади Запорізької області можуть використовуватися як одне з прикладних кейсових полів поряд з іншими територіями України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Для опанування дисципліни використовуються чинні нормативно-правові акти, стратегічні документи, навчальні й наукові видання, офіційні інформаційні ресурси та аналітичні матеріали. Повний бібліографічний перелік наведено в Програмі навчальної дисципліни; нижче подано основні джерела для систематичної роботи.

1. Основні нормативно-правові та стратегічні джерела

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр.

2. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/156-19.

3. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1508-18.

4. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/389-19.

5. Про публічно-приватне партнерство : Закон України від 19.06.2025 № 4510-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/4510-20.

6. Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку : постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 № 258. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/258-2016-п.

7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021−2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-п.

8. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2023 № 731. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/731-2023-п.

9. Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів : постанова Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 816. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/816-2023-п.

10. Про визначення переліку функціональних типів територій та вимог до показників для віднесення територій до різних функціональних типів : постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1493. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1493-2025-п.

У навчальних завданнях використовуються чинні редакції нормативно-правових актів та стратегічних документів.

2. Основна навчальна та наукова література

1. Кузнєцова К. О., Манаєнко І. М. Менеджмент регіонального розвитку : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 404 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48712.

2. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Їжа та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 651 с.

3. Гуторова О. О., Пасемко Г. П., Таран О. М. Планування розвитку територіальної громади : навч.-метод. посіб. Харків : ДБТУ, 2024. 306 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/57905/1/NMP_Terytorial_ni%20_hromady_24.pdf.

4. Борщевський В. В., Чех М., Василиця О. Управління територіальними громадами в умовах інституційних трансформацій: український контекст : навч. посіб. Львів, 2025. 124 с. URL: https://ird.gov.ua/irdp/p20250032.pdf.

5. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / упоряд. Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. 564 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/9183.

6. Малиновський В. Я. Стан і перспективи розвитку багаторівневого врядування в Україні в контексті реалізації цілей Державної стратегії регіонального розвитку. Регіональна економіка. 2024. № 4 (114). С. 12−20. DOI: 10.36818/1562-0905-2024-4-2.

7. Бондар В. Д., Шершньова О. В., Стецюк О. В. Проєктна діяльність органів місцевого самоврядування як фактор посилення сталого розвитку громад в Україні (на прикладі Острозької міської територіальної громади). Публічне адміністрування та національна безпека. 2025. № 8 (61). С. 50−56. DOI: 10.25313/2617-572X-2025-8-11316.

3. Публікації автора курсу

1. Кравченко Т. А. Релокація підприємств та підтримка бізнесу громадами в умовах воєнного стану. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2024. № 4. С. 78−84. DOI: 10.32782/1813-3401.2024.4.13. URL: https://pa.stateandregions.zp.ua/archive/4_2024/15.pdf.

2. Кравченко Т. А., Гудзь П. В. Пріоритети публічної політики регіонального та місцевого розвитку як домінанти повоєнного відновлення України. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 9 (19). С. 553−571. DOI: 10.52058/3041-1254-2025-9(19)-553-571.

3. Кравченко Т. А., Гудзь П. В., Нечаєва І. А. Пріоритети інвестування місцевих програм розвитку, як імперативи активізації територіальних громад в Україні. Національні інтереси України. 2025. № 11 (16). С. 1180−1201. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/niu/article/view/31419.

4. Кравченко Т. А. Територіальна громада як суб'єкт відновлення України: інституційна суб'єктність і трансформація місцевого публічного управління. Держава та регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2026. № 2. С. 98−104. DOI: 10.32782/1813-3401.2026.2.14.

5. Кравченко Т. А. Спроможність територіальної громади в умовах відновлення України: критерії інституційної суб'єктності. Управління змінами та інновації. 2026. № 19. С. 97−103. DOI: 10.32782/CMI/2026-19-14.

6. Bobrovska O. Yu., Durman M. O., Kravchenko T. A., Nekriach A. I., Diegtiar O. A. Management Decisions to Support and Maintain the Socio-Economic Development of the Territories. Estudios de Economía Aplicada. 2021. Vol. 39, No. 6. DOI: 10.25115/eea.v39i6.5266.

4. Аналітичні та довідкові матеріали

1. OECD. Rebuilding Ukraine by Reinforcing Regional and Municipal Governance. OECD Multi-level Governance Studies. Paris : OECD Publishing, 2022. 338 p. DOI: 10.1787/63a6b479-en.

2. Інституційна складова регіональної політики: агенції регіонального розвитку : аналіт. доп. / А. Головка, О. Їжак, В. Химинець та ін. ; за наук. ред. В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2024. 43 с. DOI: 10.53679/NISS-analytrep.2024.14.

3. Місцеве самоврядування як чинник стійкості тилу : аналіт. доп. / В. Г. Потапенко, В. О. Баранник, Н. В. Бахур та ін. ; за ред. В. Г. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 54 с. DOI: 10.53679/NISS-analytrep.2023.02.

4. Ukraine − Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 − December 2025 / World Bank Group, Government of Ukraine, European Union, United Nations. Washington, DC : World Bank, 2026.

5. OECD. Public Governance Review of Ukraine. OECD Public Governance Reviews. Paris : OECD Publishing, 2026. 257 p. DOI: 10.1787/7810f059-en.

5. Офіційні інформаційні ресурси

1. Законодавство України : офіційна база даних Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws.

2. Урядовий портал : Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: https://www.kmu.gov.ua/.

3. Міністерство розвитку громад та територій України : офіційний вебсайт, розділ «Регіональна політика». URL: https://mininfra.gov.ua/diialnist/polityka-rehionalnoho-rozvytku.

4. Державна служба статистики України : офіційний вебпортал статистичних даних. URL: https://stat.gov.ua/uk/home.

5. DREAM : державна цифрова екосистема управління публічними інвестиціями. URL: https://dream.gov.ua/.

6. Interreg Europe : інформаційний ресурс європейського міжрегіонального співробітництва. URL: https://www.interregeurope.eu/.

7. Електронний навчальний курс ОК05 у системі Moodle НУ «Запорізька політехніка» (посилання додає викладач).

Для аналізу актуальних управлінських ситуацій викладач може рекомендувати додаткові чинні офіційні нормативні, статистичні, стратегічні й аналітичні матеріали.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою й охоплює поточний контроль протягом семестру та підсумковий контроль у формі семестрового екзамену. Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 60 балів, екзаменаційна складова − 40 балів. Підсумкову оцінку визначають за сукупністю

результатів передбачених навчальних заходів.

Розподіл балів

Вид навчальної діяльності та контролю	Максимальна кількість балів
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Контрольний захід поточного контролю	20
Семестровий екзамен	40
Усього	100

Таким чином: поточне оцінювання за Темами 1−4 − 40 балів; один контрольний захід поточного контролю за змістовим модулем − 20 балів; семестровий екзамен − 40 балів; усього − 100 балів.

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання здійснюється за результатами роботи на практичних заняттях і виконання завдань самостійної роботи. Результати самостійної роботи враховуються в межах відповідної теми і повторно окремо не оцінюються.

Під час оцінювання враховуються: коректність формулювання управлінської проблеми та аналізу причин і наслідків; робота з нормативними, стратегічними, статистичними й аналітичними джерелами; обґрунтованість стратегічних пріоритетів та альтернатив; здатність аналізувати організаційну взаємодію, професійні комунікації та розподіл повноважень; обґрунтування проєктних ініціатив; оцінювання ризиків, стійкості й умов відновлення; урахування вимог законодавства, етичних засад, соціальної відповідальності, часових та безпекових обмежень; якість рекомендацій і самостійність роботи.

Контрольний захід поточного контролю

Після опрацювання Тем 1−4 проводиться один контрольний захід, що оцінюється максимально у 20 балів. Він передбачає тестування, письмові аналітичні чи ситуаційні завдання або їх поєднання та перевіряє здатність здійснювати управлінську діагностику, стратегічний вибір, аналіз організаційних механізмів і проєктних ініціатив, обґрунтування ситуаційних рішень щодо стійкості й відновлення.

Проміжний контроль здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НУ «Запорізька політехніка» (наказ ректора від 09.06.2026 № 294) як оцінювання вчасності та успішності проходження заходів поточного контролю. Він не є окремим контрольним заходом і не потребує участі здобувача.

Семестровий екзамен

Екзаменаційна складова становить до 40 балів. Екзамен перевіряє здатність застосовувати теоретичні й прикладні засади менеджменту регіонального розвитку до конкретної ситуації: визначати проблему та її причини; використовувати надійні джерела; обґрунтовувати стратегічні цілі, організаційні та проєктні рішення; формувати й зіставляти управлінські альтернативи; ураховувати нормативні, організаційні, часові, етичні й безпекові вимоги; аргументувати професійно придатну рекомендацію.

Загальні критерії оцінювання

Високий рівень − здобувач системно й самостійно аналізує регіональні процеси та управлінські ситуації, коректно використовує необхідні джерела й аналітичні інструменти, обґрунтовує стратегічні пріоритети та проєктні ініціативи, визначає організаційні умови їх

реалізації, формує реалістичні управлінські альтернативи, зіставляє їх за відповідними критеріями, передбачає можливі наслідки та аргументовано обґрунтовує професійно придатне управлінське рішення.

Достатній рівень – здобувач у цілому правильно аналізує проблему регіонального розвитку й відповідні управлінські умови, використовує необхідні джерела та критерії оцінювання, визначає стратегічні й організаційні можливості її розв'язання, формує обґрунтовані висновки й альтернативи, але допускає окремі неточності, неповно враховує певні взаємозв'язки, обмеження або наслідки, що не змінюють загальної правильності управлінського висновку.

Мінімально достатній рівень – здобувач визначає основні елементи управлінської проблеми та відтворює базову логіку її аналізу, однак недостатньо повно встановлює причини, стратегічні й організаційні взаємозв'язки, ризики та обмеження, поверхово аргументує вибір критеріїв і альтернатив, а сформульовані висновки потребують суттєвого уточнення для набуття професійної придатності.

Недостатній рівень – здобувач не демонструє цілісного розуміння регіонального розвитку як предмета менеджменту, допускає істотні змістові або нормативні помилки, не встановлює ключових причинно-наслідкових та організаційних зв'язків, не може обґрунтовано визначити стратегічні пріоритети, сформувати або зіставити управлінські альтернативи та запропонувати професійно придатне рішення.

Кількість балів за конкретний вид роботи визначається відповідно до його максимальної оцінки з урахуванням повноти виконання, змістової коректності, обґрунтованості, самостійності та якості результату. Додаткові відсоткові діапазони для якісних рівнів не застосовуються.

Для здобувачів заочної форми навчання перевіряються ті самі програмні результати за аналогічними критеріями; обсяг аудиторної та самостійної роботи відповідає навчальному плану.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політики курсу визначають правила організації навчальної роботи, академічної взаємодії та відповідальності здобувачів. Вони відповідають положенням Програми навчальної дисципліни та нормативним документам НУ «Запорізька політехніка».

Політика дедлайнів та виконання навчальних завдань. Навчальні завдання виконуються у строки, визначені програмою навчальної дисципліни та календарною організацією освітнього процесу. Строки виконання окремих завдань завчасно доводяться до відома здобувачів через офіційні канали освітньої комунікації. У разі виникнення об'єктивних обставин, які унеможливлюють своєчасне виконання навчального завдання, здобувач має повідомити про це викладача. Строк виконання такого завдання може бути змінений з урахуванням конкретних обставин та відповідно до встановленого в університеті порядку організації освітнього процесу.

Політика визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до Положення про порядок визнання Національним університетом «Запорізька політехніка» результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Визнанню підлягають результати, щодо яких у встановленому університетом порядку підтверджено відповідність результатам навчання та змісту відповідної частини дисципліни. Наявність сертифіката про проходження онлайн-курсу або іншого освітнього заходу сама по собі не означає автоматичного зарахування результатів навчання.

Політика академічної доброчесності. Під час виконання всіх видів навчальної роботи здобувачі вищої освіти дотримуються принципів академічної доброчесності відповідно до законодавства України та нормативних документів НУ «Запорізька політехніка». Індивідуальні завдання виконуються самостійно; використані положення, ідеї, фактичні дані та результати інших авторів мають супроводжуватися належними посиланнями на джерела. Здобувач несе відповідальність за достовірність поданої інформації та повинен бути готовим пояснити зміст виконаної роботи, обґрунтувати сформульовані положення і висновки та підтвердити самостійність її виконання. Порушення академічної доброчесності розглядаються відповідно до чинного законодавства та встановленого в університеті порядку.

Використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ), зокрема генеративного ШІ, під час вивчення навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20) та Декларації про принципи використання генеративного штучного інтелекту при провадженні освітнього процесу та здійсненні наукової діяльності в НУ «Запорізька політехніка» (https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Dekl_pro_pryn_vykor_heneratyvnoho_shtuchnoho_intelektu.pdf), введеної в дію наказом ректора від 27.11.2023 № 468.

Залежно від характеру навчального завдання та мети оцінювання передбачаються такі ролі ШІ:

1. ШІ як допоміжний інструмент навчання. Допускається використання ШІ для пояснення складних понять, пошуку і систематизації інформації, формування ідей, структурування матеріалу, мовного редагування, підготовки до обговорень і самоперевірки знань. Отримана за допомогою ШІ інформація підлягає критичному оцінюванню та перевірці за достовірними джерелами.

2. ШІ як інструмент аналітичної та дослідницької діяльності. За умовами відповідного завдання допускається використання ШІ для попереднього опрацювання даних, порівняння альтернатив, моделювання ситуацій, візуалізації інформації та підготовки допоміжних аналітичних матеріалів. Здобувач самостійно здійснює змістовий аналіз, інтерпретацію результатів, обґрунтування висновків і рекомендацій та відповідає за їх достовірність.

3. Обмеження використання ШІ під час контрольних заходів. Використання ШІ не допускається під час виконання завдань, спрямованих на перевірку індивідуальних знань, умінь і результатів навчання, якщо інше прямо не передбачено умовами відповідного контрольного заходу. Подання згенерованих ШІ матеріалів як результатів власної самостійної діяльності без належного зазначення їх походження не допускається.

Прозорість використання ШІ та академічна доброчесність. У разі використання ШІ під час підготовки навчальних робіт здобувач зазначає назву застосованого інструмента та характер його використання. У разі включення згенерованих ШІ об’єктів до академічного твору їх використання декларується відповідно до вимог законодавства та встановлених правил оформлення. Використання ШІ не замінює посилань на першоджерела, не звільняє від самостійного виконання навчальних завдань та відповідальності за достовірність результатів. Не допускається передавання до сторонніх ШІ-сервісів персональних даних, конфіденційної інформації та матеріалів з обмеженим доступом без належних правових підстав.

Порушення правил академічної доброчесності розглядаються відповідно до чинного законодавства та внутрішніх нормативних документів НУ «Запорізька політехніка».

Політика дотримання прав та обов’язків здобувачів вищої освіти. Права та обов’язки здобувачів вищої освіти під час опанування дисципліни реалізуються відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Статуту НУ «Запорізька політехніка», Положення про організацію

освітнього процесу та інших чинних університетських документів. Реалізація академічних прав здобувача поєднується з виконанням вимог освітньої програми і навчальної дисципліни, дотриманням установлених правил організації освітнього процесу, академічної доброчесності та правил поведінки здобувачів вищої освіти.

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Оброблення, використання та поширення персональних даних учасників освітнього процесу здійснюються відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» та нормативних документів університету. Персональні дані, контактна інформація, результати навчальних робіт та інша інформація, отримана у зв'язку з освітнім процесом, використовуються виключно в межах законних цілей освітньої діяльності та відповідних повноважень. Не допускається необґрунтоване поширення персональних даних та іншої інформації про учасників освітнього процесу, доступ до якої обмежено законодавством.

Політика взаємоповаги та академічної комунікації. Академічна взаємодія під час вивчення дисципліни ґрунтується на взаємній повазі, коректності професійної комунікації, дотриманні академічної етики та праві учасників освітнього процесу на аргументовану позицію. Під час обговорення дискусійних питань оцінюються змістова коректність, логічність і обґрунтованість висловленої позиції, а не її збіг із позицією викладача чи інших учасників обговорення. Образливі, принизливі, дискримінаційні або агресивні форми комунікації є несумісними з правилами академічної взаємодії; відповідні засади узгоджуються з чинними Правилами поведінки здобувачів вищої освіти та Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій НУ «Запорізька політехніка».

Зворотний зв'язок та адаптація навчання. Під час лекцій застосовуються короткі діагностичні опитування, проблемні запитання та експрес-тестування. Їх результати мають діагностичний характер і не впливають безпосередньо на підсумкову оцінку; викладач використовує їх для коригування темпу викладання та добору додаткових пояснень. Уточнення й консультації можливі під час занять і через Moodle.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Для повноцінного опанування дисципліни здобувачеві потрібен особистий доступ до системи дистанційного навчання Moodle НУ «Запорізька політехніка», де розміщуються лекційні матеріали, завдання практичної й самостійної роботи та інформація про контрольні заходи. Адреса електронного курсу: https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=9658.

Для роботи на курсі необхідні:

− пристрій із доступом до мережі Інтернет для роботи в Moodle та участі в дистанційній взаємодії;

− сучасний веббраузер і програмні засоби для перегляду та підготовки текстових документів, таблиць, презентацій і PDF-файлів;

− доступ до офіційних електронних ресурсів органів влади, статистичних та аналітичних баз, стратегічних документів і матеріалів про регіональні ініціативи;

− можливість завантажувати виконані завдання у визначених форматах і отримувати зворотний зв'язок;

− засоби аудіо- та відеозв'язку для консультацій і занять у разі дистанційного або змішаного навчання.

Під час виконання завдань здобувач самостійно перевіряє актуальність і достовірність джерел, належно фіксує їх походження та дотримується вимог академічної доброчесності й

захисту інформації.